

Izhaja vsako soboto
in je za naročnike „Našega
Lista“ v kamniškem okraju
brezplačen.

Kamničan

Oglasi se računajo
tristopna petit-vrsta po 10 v.
za enkrat, za večkratno ob-
javljenje po dogovoru.

Kaj je z Društvenim domom.

Ideja, ki smo jo sprožili pred več meseci, postaviti namreč našim narodnim društvom skupno poslopje, v katerem bi ložje delovala in svoji nalogi zadoščala, je bila sprva živahno pozdravljena in sodeč po tačasnem zanimanju bi človek mislil, da se bo ta ideja skoro uresničila. Toda po preteku par mesecev se je navdušenje jako poleglo, vendar pa ta ideja še ni popolnoma zaspala. Poslednji čas se je posebno razmotrivala v raznih krogih in naša Narodna čitalnica si mnogo prizadeva, da bi se uresničila.

Uresničenju stavijo se pa mnoge in velike zapreke; v prvi vrsti je pač treba upoštevati gmotno stanje naših narodnih društev, tako da niti misliti ni na to, da bi društva iz lastnih moči bila v položaju, sezidati si primerno stavbo, katera bi odgovarjala potrebam vseh društev, obenem pa tudi financijelno trdno stala, kajti kjer ni trdne in solidne podlage, bilo bi škoda za trud, ki bi ga povzročalo zidanje omejenega poslopja. V letošnjem letu se je nabrala sicer prav lepa svota v ta namen, vendar se pa z zidavo ne more čakati toliko časa, da bi se na tak način potrebni denar nabral. V mestni hranilnici je naloženih 835 K, katere so uložili: Sokol 700 K kot čisti dobiček veselice pri „Rodetu“, Salonski orkester 100 K kot čisti dobiček koncerta pri „Fischerju“, 35 K pa je nabrala gospodična Ivanka Terpinčeva.

Narodna čitalnica si je dobro v svesti splošnega položaja in tudi vé, da je ravno ona, kot mati vseh narodnih kamniških društev poklicana izvršitev Društvenega doma kolikor mogoče pospešiti.

Ako naj bo ta akcija uspešna, morali bi jo podpirati vsi zavedni Kamničani, bodisi da so njih gmotne razmere tudi ne ravno briljantne, ker bi se zadeva dala urediti na tak način, da bi lahko i nepremožni sloji nalagali svoj denar pri tem podjetju. Način podpiranja Društvenega doma razločeval bi se od splošne navade v tem oziru, da bi denar, kojega bi eden ali drugi žrtvoval, ne bil niti podarjen niti zgubljen, kajti svota, za katero bi se izdale delnice, bi se pravnim potom pustila vknjižiti na posestvo oziroma na stavbo Društvenega doma. Delnice bi se prodajale že od 20 kron naprej, kar bi pač omogočilo vsakemu udeležiti se te subskripcije. Delnice bi se obrestovale vsako leto nazaj.

Za dobavo kapitala na način delnic bi bilo potreba ustanoviti društvo, katero bi vse potrebno vodilo.

Odbor Narodne čitalnice je proučeval to zadevo in na podlagi tega proučavanja sestavil je načrt pravilom za to novo društvo. Pozneje se namerava sklicati ustanovni shod, kateri bi moral seveda podati jasno sliko razmerja in mnenja vseh zavednih Kamničanov.

V nastopnem priobčujemo načrt, kakor ga je sestavil čitalnični odbor. Naj bi o tem načrtu vsakdo temeljito preišleval, ter si vestno zabilježil vsako opazko, vsled katere bi se dal načrt predrugačiti ali zboljšati. Na ustanovnem shodu bo dana prilika vsakemu staviti in utemeljevati nasvete.

Načrt pravil društva «Društveni dom» v Kamniku.

§ 1. Društvo „Društveni dom“ ima namen sezidati in vzdrževati „Društveni dom“ v Kamniku ali nakupiti že obstoječe, primerno poslopje v Kamniku za „Društveni dom“. S tem hoče društvo vsem narodnim društvom kamniškimi, ki se z umetnostjo, znanstvom pečajo, ali k družbinski zabavi služijo, stalno in lepo domačijo napraviti in na tak način narodno omiko in zabavo pospešiti.

Sedež društva je v Kamniku.

§ 2. Udje tega društva so: društveniki in častni člani.

Društvenike sprejema upravni odbor, častne člane pa imenuje občni zbor.

Če upravni odbor komu sprejem med društvenike odreče, ni mu ni treba navajati vzrokov.

Društvenik je:

1. Kdor se pravomočno zaveže plačati 100 K kot delež precej, ali vsaj v štirih polletnih obrokih po 25 K v društveno blagajno; imenuje se tudi deležnik.

2. Kdor daruje naenkrat 100 K.

3. Kdor pristopi društvu z letnim doneskom 10 K ali z mesečnim doneskom 1 K, dokler doseže 100 K. Ta letni donesek mora biti plačan do 1. julija vsakega leta, oziroma v prvih osmih dneh meseca. Deleži, kateri niso popolnoma plačani, zapadejo društvu, razun če umrje plačnik, na katerega mesto stopijo dediči. Tudi ti člani se imenujejo deležniki.

4. Kdor pristopi društvu z mesečnim doneskom 20 vin. za čas, dokler plačuje.

Častnim članom imenuje občni zbor osebe, ki so si pridobile posebnih zaslug za ustanovljenje ali vzdrževanje „Narodnega doma“ ali sploh tega podjetja.

§ 3. Podpiratelj je, kdor daruje društvu enkrat za vselej ali v obrokih vsaj po 50 vin.; ustanovnik pa je, kdor daruje društvu naenkrat 1000 K ali več.

§ 4. Udje imajo aktivno in pasivno volilno pravico v občnem zboru.

Deležniki vplačajo v društveno blagajno deležni znesek 100 K naenkrat ali v letnih obrokih po 10 K ali v mesečnih obrokih po 1 K, dokler znese njih vsota 100 K, ter imajo pravico, da se jim ta delež sukcesivno povrne.

Društvo jim plača vsako leto za nazaj 3 % obresti in amortizira kapital po vsakoletnem sklepu občnega zbora; obresti se plačujejo od 1. jan. vsakega leta naprej proti vpisu v deležno knjižico.

Obrestovanje deleža preneha v letu, ko se delež izplača.

Amortizacija se začne leto potem, ko bo poslopje gotovo, dejanski izročeno svojemu namenu in pokrit ves slučajni primanjkljaj.

Če deležniki zapalih obresti niso zahtevali v teku enega leta, ali če določenih deležev v treh letih niso tirjali nazaj, zapadejo dotični neizplačani zneski društvu v korist.

Deležniki se podvržejo vsakoletnemu sklepu občnega zbora, in se odpovedo pravici vplačani delež na drug način iztirjati.

Deležnik, ki ni izplačal celega deleža, izgubi pravico vplačano vsoto nazaj tirjati, če v določenem času ne plača ostalega svojega deleža. V tem slučaju zapade vplačani znesek društvu v korist.

Vsak društvenik ima glas v občnem zboru; vsak delež po 100 K in vsakih darovanih 100 K daje pravico do celega glasu. Nihče pa ne more imeti več kot pet glasov.

§ 5. Imena podpirateljev se priobčjujejo po novinah in se vpisujejo v posebno knjigo; imena ustanovnikov pa se vpišejo v častno knjigo in se zaznamujejo na sposobnem mestu v „Društvenem domu“. (Konec prih.)

Nemška kultura — razkrinkana!

Lepe reči so se uganjale v Domžalah pod krinko nemške kulture in pod patronanco kulturnih domžalskih Tirolecev. Ponos ondotnih Nemcev ter njih prijateljev, učitelj šulferanjske šole je danes razkrinkan kot navaden svinjar in sedi že v zaporih okrajnega sodišča v Kamniku.

Kaj bodo počeli sedaj učiteljevi pristaši in njegovi osebni prijatelji? — Opažalo se je že precej časa čudno razmerje učitelja Witzanija nasproti mladoletnim deklicam, toda ker je on užival vso naklonjenost raznih Ladstätterjev in Oberwalderjev, se mu ni moglo prav do živega. Več kakor mesec je že tega, ko se je naznanilo pismenim potom Ladstätterju, da Witzani oskrunja mladoletne deklice in šele sedaj so prišli na sled njegovim nesramnostim!!

V pondeljek 5. t. m. se je naenkrat čulo po občini, da je Witzani pobegnil. Kdor ga je le poznal, se temu ni prav nič čudil in uganil je tudi vsakdo, kakšen je vzrok temu begu. Tiroleci bi pa celo stvar najraje potlačili, da bi ljudje ne izvedeli o lepem zadržanju in o vzvišeni nalogi, ki jo je reševal ta nemški kulturonošec.

Obžalovanja vredne so le njegove žrtve; koliko jih je, se gotovo nikdar ne bo natančno zvedelo, ker bodo Tiroleci zakrivali in skušali potlačiti, kolikor bo le mogoče in z raznimi pri- in pregovarjanji bodo tudi stariše tako daleč preparirali, da se bodo ti sramovali naznaniti in sodniji imenovati svoje hčerke, ki so padle kot žrtve temu nesramnemu človeku.

Kakor že omenjeno, so ljudje že delj časa slutili, kaj uganja Witzani, saj je brez vzroka vedno zadrževal deklice in jih tudi vabil v svoje stanovanje. Posebno veliko poguma je imel, kadar ni bilo učiteljice doma, ob takih dnevih je pa pošiljal kar izven šole po dekleta, in znano nam je tudi, da stariši zadnje čase niso več dovoljevali svojim hčeram in navzlic učiteljevemu naročilu niso pustili obiskovati ga.

Sodnija bo dognala, ako so učiteljevi prijatelji, nemški Tiroleci, vedeli že delj časa za njegova nesramna dejanja, gotovo je pa že danes, da so skušali stvar prikriti. Ko se ni dalo več zadevo potlačiti, zaprli so za dva dni šolo in razglasili, da je nastala vročinska bolezen in da otroci vsled tega ne smejo v šolo. Takrat je pa zmanjkalo tudi učitelja. Prišel je na spregled šele v sredo, ko se je javil sam na kamniški okrajni sodniji. Javiti se je prišel zvečer že po uradnih urah in ako ne bi bil slučajno navzoč še nek gospod v uradu, bi ne bil nič opravil.

S svojim javljenjem je mož dobro računal, kajti vedel je, da bo to olajševalna okolščina; uiti roki pravice pa itak ne more, tudi to je dobro vedel. Morda so mu njegovi prijatelji takisto svetovali in zaradi tega je najbrže prišel sam na sodnijo. Po Domžalah je obče znano, da se je hotel Witzani v nedeljo zastrupiti. Njegovi tirolski prijatelji morali so ga v restavraciji drgniti z jesihom in vodo, da so ga spravili zopet k zavesti.

Da zadosti svojim živalskim nagonom, porabil je vsako priliko zato. Bil je tudi organist pri nemških mašah in kot tak je moral seveda poučevati dekleta o petju. Izrabil je take prilike in kvaril mladoletne pevke. Nehote bo marsikdo vprašal: Ali je morda to sad nemških pridig, za katere so se Tiroleci tako poganjali in jih konečno tudi dosegli, seveda ne iz pobožnega namena, temveč zato, da se tudi javno čuje nemška beseda?

Lepo gnezdo mora biti v domžalskih nemških krogih, ki vedno ponosno trkajo na svoja kulturna prsa; saj se je lansko leto tudi dogodil precej sličen slučaj, katerega se je pa posrečilo potlačiti. To je torej tista nemška olika — Gottesfurcht und fromme Sitte — o da, da!

Veseli nas, da pridejo konečno le na dan taka nesramna dejanja nemških kulturonošcev, saj ravno taki slučajji dovolj kažejo, da so največji kričači navadno najpodlejši ljudje. Eden glavnih vodij domžalskega nemštva je bil učitelj Witzani, pri vsaki priliki je ravno on nosil veliki zvonec, no sedaj bo moral prevzeti njegov posel kdo drugi. Na take ljudi ali pa na različne Rainerje ste gospodje lahko ponosni in taki ljudje naj le še naprej vodijo in rešujejo nemštvo! Mi Tirolcem na takih stebrih nemštva samo čestitamo!

Iz Domžal. Naš župan je jako vesten mož in ima vedno največje skrbi za naše zdravstvene razmere, kar je seveda vse hvale vredno, le to napako ima, da se pri njem meri vse z dvojno mero. Tako je zaplenil naš župan nekemu gostilničarju vse meso od enega prašiča in to le zaradi tega, ker je dotični gostilničar pozabil naznaniti, da bode klal. Meso, katero je pa od popolnoma zdrave živali, leži sedaj v ledenici pri županu, ki je obenem tudi mesogledec. Nič bi ne imeli proti temu, ako bi župan ozir. mesogledec vršil svojo mesogledno dolžnost povsod enako, a temu ni tako. Njegov zet, ki je tudi mesar, sme klati kadar hoče, njegovega tasta ni nikdar, da bi meso tudi pregledal. Sicer imamo dva mesogledca, ali kaj pomaga to, ko je pa drugemu vstop v hišo županovega zeta prepovedan, ne vemo s kakšno pravico! To so mesogledci! Eden mora imeti ozire na svojega zeta, drugi pa k mesarju ne sme! No, pa veliko bi res ne pomagalo, tudi ko bi hodila oba mesogleda meso preiskavat, saj nimata oba skupaj niti pojma, je li meso zdravo ali ne. Morda niti ne razločujeta, ali je meso od krave ali pa od kake druge — domače živali.

Iz Mengša. V torek zjutraj je šlo neko dekle p. d. Čičkova iz Dobenega pri Trzinu na delo v slamenikarsko tovarno v Mengiš. Na poti proti Mengšu jo napade nek neznan človek, jo podere na tla — potem ni več vedela, kaj se je nadalje godilo z njo. Ko so jo našli ljudje, je imela usta zamašena z ruto, s peskom in kamenjem ter na prsih položen zelo težek kos skale. Poleg nje je ležalo pismo, v katerem je bilo naročeno, da jo naj lepo pokopljejo ter poleg nje pustijo prostor tudi za napadalca; dva dni pozneje pride tudi on za njo. Dekleta so prenesli na dom in jo spravili k zavesti. Dobivala je vedno zaljubljena pisma, a brez podpisa, ter je bila tudi že poprej enkrat napadena od nekoga, kateri je imel takrat krinko na obrazu.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi na Martinovo nedeljo dne 11. t. m. v veliki čitalniški dvorani dve predstavi in sicer enodejansko dramo „Egoizem“ ter dvodejansko veseloigro „Dobro jutro“. Po predstavah se vrši ples in prosta zabava. Začetek predstave je zaradi sledečega plesa točno ob 1/2 8. uri

zvečer. Vstopnina je za sedeže 1. in 2. vrste po 1 K, vse druge vrste po 80 vin., stojišča po 50 vin. — Drama „Egoizem“, katero je spisala Zofka Kveder-Jelovškova, je moderna igra, polna pretresljivih prizorov. Snov je vzeta iz vsakdanjega mestnega življenja. Ta drama se je igrala letos prvič na slovenskem odru in sicer pred enim mesecem v ljubljanskem gledališču. V drugič se pa igra na našem čitalniškem odru v nedeljo in je „Egoizem“ za Kamnik noviteta, katera bo vsled tega in vsled lepe snovi občinstvu gotovo dopadla.

Izreden sad. Na vrtu g. Jak. Oblaka je zrasla buča, ki meri 1·10 m na dolžino.

Pujska s 4 ušesi, 8 nogami, 2 hrbtoma, a samo z eno glavo je nedavno vrgla neka svinja. Ima ga v špirtu g. višji živinozdravnik Jos. N. Sadnikar v Kamniku.

Vsakovrstne krste, kakor tudi kovinaste za v rakve

priporoča

26—10

Julij Weibl

Pogrebni zavod.

umetni mizar v Kamniku na Šutni. —

Nadalje priporoča svojo zalogo pohištva. Izvršuje tudi mizarska stavbna in sploh vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Izvršitev točna. Cene zmerne.

Kupujem za tvrdko iv. Knez fižol, oves, različna žita v vsaki množini in plačujem po najvišjih cenah.

Jos. Jezernik
Stob pri Domžalah.

Špecerijsko blago

po nizki ceni

Moko in razno žito

na debelo in drobno

priporoča

KAROL KUMMER

trgovec na Grabnu.

Stanje hran. vlog:
nad
1.450.000 K

Mestna hranilnica v Kamniku

Rezervni zaklad:
nad
25.000 K

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.

Rentni davek plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina kamniška z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Hranilnica sprejema tudi hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se pri tem obrestovanje prekinilo.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom e. kr. poštne hranilnice.

Poštne hranilnice račun št. 856.422.

Posojila se dajejo na zemljišča na 5% obresti in na amortizovanje v 36letni ali krajši dobi, tako da poplača dolžnik posojilo 100 K v teku 36 let popolnoma, ako plačuje hranilnici vsakega pol leta z obrestmi vred 3 K.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Jos. Klemenčič v Kamniku.

Jedilna
masla
se prodaja v trgovini
BEVRES

= Velika zaloga vsakovrstne
opeke (falz-cegla)
iz raznih velikih tovarn
pri Fran Pečniku v Domžalah.

Postrežba točna.

Cene nizke.

Trgovina s špecerij-
skim blagom

E. HAJEK

Kamnik, Glavni trg 23
priporoča vsaki dan sveže kuhano

šunko,
čajno maslo (Teebutter),
delikatese sploh in vse
vrste mineralne vode.

Izbornno vležano pivo v
sodčkih in steklenicah
priporoča

pivovarna Julij Stare
v Mengšu. || Vsa naročila se
točno izvršujejo.

Tovarna kisa
Marija Stare v Kamniku.

Priznано izboren kis (jesih)
se vsakemu trgovcu in gospo-
dinji najtopleje priporoča. =